B&W-voorstel

Algemene gegevens

Titel	:	Vaststellen Programma Conceptueel Circulair Bouwen 2023-2030
Portefeuillehouder	:	Gea Hofstede
Begrotingsprogramma	:	Leefomgeving
Draagt bij aan Global Goal(s)	:	Duurzame steden en gemeenschappen Partnerschappen om doelstellingen te bereiken
Rol van de gemeenteraad	:	ter kennisneming
Zaaknummer	:	
Bijlage(n)	:	3

Voorstel

1. Instemmen met inhoud, uitwerking en uitvoering van het Programma Conceptueel Circulair Bouwen 2023-2030;
2. Instemmen met de voor de jaren 2024-2026 gevraagde inzet van 62 uren per jaar en toewijzen van € 1.724 per jaar binnen de investeringsbudgetten voor woningbouwprojecten en gebiedsontwikkelingen, voor deelname aan het Programma Conceptueel Circulair Bouwen 2023-2030.

Aanleiding

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen heeft een grote woningbouwopgave die snel, betaalbaar en duurzaam gerealiseerd moet worden. De Woondeal is geactualiseerd en legt de lat op ca. 33.000 huizen tot en met 2030, met grote ambities op gebied van conceptueel circulair bouwen. Dit omdat de bouwsector verantwoordelijk is voor 40% verbruik van primaire grondstoffen, 40% afval en 11% CO2-uitstoot. Bouwkosten lopen op door schaarste aan materiaal en er is groot tekort aan (goed opgeleid) personeel. Materiaalkosten zijn het afgelopen jaar met ongeveer 30% gestegen.

Naar aanleiding van onder meer de ambities in de Woondeal om de bouw van woningen te versnellen, betaalbaar te houden en te verduurzamen zijn door de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen in juni 2022 twee regisseurs Conceptueel Circulair Bouwen aangesteld. Op basis van inventariserende gesprekken en analyse is bepaald welke behoeftes en opgaves er liggen bij gemeenten, woningbouwcorporaties en bouwende partijen om bouwen toekomstbestendig te maken. Versnellen en opschalen van Conceptueel Circulair Bouwen is daarvoor essentieel. De belangrijkste behoeftes zijn: eenduidige en consistente aanpak (beleid, ambities en werkwijzen), regiobrede samenwerking van opdrachtgevers met marktpartijen én het faciliteren van het opbouwen van voldoende kennis, kunde en capaciteit.

Dat heeft geleid tot dit regionaal programma voor het stimuleren van Conceptueel Circulair Bouwen. Dit programma brengt overzicht, structuur, economisch fundament en gezamenlijke focus in het werken aan deze opgave. Het draagt eraan bij dat we in de regio dezelfde ambities formuleren, dezelfde methodes en werkwijzen hanteren en kennis en capaciteit borgen. In het programma benoemen we de onderdelen en onderliggende bouwstenen waar we in de periode van 2023 tot en met 2030 als regio aan werken. Door bij elk groter woningbouwproject in onze regio de Circulaire Impactladder in te zetten, meten we de mate van circulariteit van de woningbouw én stimuleren we tegelijkertijd het terugdringen van het gebruik van primaire grondstoffen door meer toepassing van biobased en hergebruikte bouwmaterialen. Dat heeft automatisch grote voordelen op het gebied van CO2 en stikstof.

Welk resultaat willen we met dit voorstel behalen?

Met het Programma Conceptueel Circulair Bouwen 2023-2030 zorgen we voor een aanzienlijke reductie van de milieu-voetafdruk van de woningbouw in onze regio, terwijl we tegelijkertijd de woningbouw versnellen en betaalbaar houden. Het gericht uitwerking en uitvoering geven aan de

programmaonderdelen en bouwstenen van het Programma Conceptueel Circulair Bouwen 2023-2030 leidt tot het versnellen en opschalen van conceptueel circulair bouwen. De ambitie om in 2030 ten minste 50% circulair te bouwen blijft bereikbaar. We geven vorm aan samenwerking en afspraken met woningcorporaties en marktpartijen. We creëren regionaal een uniforme werkwijze in doelstellingen, methodes en instrumenten én we bouwen de benodigde kennis en capaciteit op om de ambities uit de Woondeal te realiseren: snel, betaalbaar én duurzaam bouwen.

Welke argumenten zijn er voor dit voorstel?

1.1 Het afgelopen jaar is er veel interactie geweest met gemeenten, corporaties en bouwende partijen, zowel in algemene zin als in het kader van specifieke projecten. Dit heeft geleid tot veel inzichten over de stand van zaken en de behoeftes en opgaves rondom conceptueel circulair bouwen, maar het heeft nog beperkt geleid tot verandering. Dat is een logisch gevolg van het feit dat de woningbouwprojecten die nu opgeleverd worden 8 tot 10 jaar geleden ontwikkeld en planmatig vormgegeven zijn. Dat was in een tijd waarin duurzaamheid en circulariteit in de bouw nog geen gemeengoed waren. Het is van belang dat we van inventarisatie, analyse en programmavorming overgaan naar gerichte uitwerking en uitvoering, zodat we concrete resultaten gaan behalen in projecten, samenwerkingen, kennis en capaciteit.
1.2 Om de ambitie van ten minste 50% circulair bouwen in 2030 bereikbaar te houden is sterke focus op het verminderen van het gebruik van primaire grondstoffen nu al cruciaal. De bouwprojecten die in 2030 opgeleverd worden zijn immers nu in planvorming en voorbereiding. Er is daarom nu een gelijk speelveld van voldoende grootte nodig voor conceptueel circulair bouwen. Dat vergt regiobreed consistent beleid, eenduidige ambities en uniforme werkwijzen, eisen en voorwaarden.
2.1 De concept opzet voor het programma is in het afgelopen voorjaar behandeld in ambtelijke en bestuurlijke platforms van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Op basis van de input is het programma uitgewerkt en aangescherpt.
2.2 Het Programma Conceptueel Circulair Bouwen 2023-2030 is inmiddels onderdeel geworden van het Regio Deal voorstel 'Toekomstbestendig Bouwen' en in dat kader is de gevraagde inzet van alle partijen in beeld gebracht. Voor acceptatie van het Regio Deal voorstel 'Toekomstbestendig Bouwen' –en daarmee in de periode 2024-2026 de bekostiging van ongeveer een derde deel van het Programma CCB vanuit Rijksgelden- is expliciet commitment van alle betrokken partijen noodzakelijk.

Wat zijn de risico's van dit voorstel?

1. Uitvoering van het Programma CCB is afhankelijk van voldoende capaciteit en middelen, onder meer via de Regio Deal. Dat vergt nu commitment van alle partijen. De kans bestaat dat het Regio Deal voorstel 'Toekomstbestendig Bouwen' niet volledig wordt toegekend. In dat geval is herziening van het Programma Conceptueel Circulair Bouwen 2023-2030 noodzakelijk.
2. Een goed resultaat is afhankelijk van continuïteit (zie financiën). Voor de jaren 2027-2030 moet de bekostiging nog worden uitgewerkt. Dit gebeurt bij jaarlijkse actualisatie van het Programma Conceptueel Circulair Bouwen, voor het eerst eind 2024.

Waar moeten we rekening mee houden?

Financiële consequenties

De beoogde dekking van de kosten is als volgt:
Voor de periode tot en met december 2023 wordt het programma gefinancierd door de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (inwonersbijdrage). Dit is een voortzetting van de inzet van het afgelopen jaar. De provincie is gevraagd of zij voor 50% mee willen financieren. Gesprekken hierover lopen nog.
Voor de meerjarige dekking 2024-2026 is een bijdrage vanuit de Regio Deal voorzien en gevraagd van € 1.000.000,-. De totale begroting van het onderdeel 'Programma Conceptueel Circulair Bouwen 2023-2030' is in het Regio Deal voorstel € 2.850.000,-. De Regio Deal bijdrage is nu nog onderwerp van uitwerking in het 'deal making' proces, dat naar verwachting tot in het najaar van 2023 gaat duren. Deze Regio Deal bijdrage vergt cofinanciering van alle betrokken partijen, inclusief gemeenten. De cofinanciering van de gemeenten bestaat uit in financiële waarde uitgedrukte uren voor reguliere activiteiten en het toewijzen van een klein deel van al voorziene investeringsbudgetten aan bestedingen voor het meer conceptueel circulair maken van woningbouw.

Voor de jaren 2027-2030 moet de bekostiging van het Programma Conceptueel Circulair Bouwen 2023-2030 nog uitgewerkt worden.

Begroting 2024-2026
Het Programma CCB 2023-2030 is voor de periode 2024-2026 onderdeel van het Regio Deal voorstel 'Toekomstbestendig Bouwen'. De indicatieve grofmazige begroting bij dit Regio Deal voorstel is met behulp van enkele verdeelsleutels en aannames teruggerekend naar een indicatieve begroting per bouwsteen van het Programma Conceptueel Circulair Bouwen 2023-2030. Het resultaat van deze terugrekening is weergegeven in onderstaande tabel A. De totale omvang voor de periode 2024-2026 bedraagt € 2.850.000,-.

Tabel A: Begroting van het programma periode 2024-2026

Bouwstenen Programma CCB 2023-2030	**Budgetindicatie**
1.1. Ambities gemeenten	€ 138.462
1.2. Ambities woningcorporaties	€ 138.462
1.3. Ambities marktpartijen	€ 138.462
2.1. Raamwerk circulair bouwen	€ 354.545
2.2. Milieu-impact en materiaalgebruik	€ 354.545
2.3. Raamwerk conceptueel bouwen	€ 354.545
2.4. Monitoring	€ 354.545
2.5. Inkoop en aanbesteding	€ 354.545
3.1. Kennisbehoefte	€ 85.714
3.2. Kennisontwikkeling en opleiding	€ 85.714
3.3. Innoveren en experimenteren	€ 85.714
3.4. Kennisdeling	€ 85.714
3.5. Capaciteit	€ 85.714
x.x. Programma- en procesmanagement	€ 233.317
TOTAAL	**€ 2.850.000**

Bekostiging 2024-2026
Het Regio Deal voorstel bevat ook een beoogde bekostiging door 7 groepen stakeholders: de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, de 18 regiogemeenten, provincie Gelderland, woningbouwcorporaties, bedrijven uit de bouwsector, bedrijven uit de GWW-sector[1] en natuurlijk de Rijksbijdrage via de Regio Deal gelden. Deze beoogde bekostiging is uitgesplitst in een beoogde bekostiging per bouwsteen van het Programma Conceptueel Circulair Bouwen 2023-2030 per groep stakeholders. Voor de gemeenten bedraagt de beoogde bekostiging voor de periode 2024-2026 € 350.000,-. Dit is weergegeven in onderstaande tabel B.

Tabel B: Bekostiging van het programma periode 2024-2026

Regio Deal categorie stakeholders	**Beoogde bijdrage aan Programma CCB (2024-2026)**
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	€ 375.000
Gemeenten (18)	€ 350.000
Provincie Gelderland	€ 225.000
Woningcorporaties	€ 300.000
Bedrijven bouwsector	€ 600.000
Bedrijven Grond-, Weg- en Waterbouwsector	-
Regio Deal gelden	€ 1.000.000
TOTAAL	**€ 2.850.000**

De beoogde bijdrage van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen staat los van de beoogde bijdrage van de gemeenten. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen gaat zorg dragen voor de organisatie en aansturing van het programma en bekostigd dat vanuit de middelen binnen de

[1] Voor het Programma Conceptueel Circulair Bouwen 2023-2030 zijn de bedrijven uit de Grond-, Weg- en Waterbouwsector geen relevante groep stakeholders.

Circulaire Regio en de Groene Groeiregio. Deze middelen zijn afkomstig uit de inwonerbijdragen van de gemeenten welke niet omhoog gaat door dit voorstel.

Bijdrage gemeente 2024-2026
De beoogde bekostiging door de gemeenten is gespecificeerd per gemeente. Daarbij is geconstateerd dat de verschillende bouwstenen van het Programma Conceptueel Circulair Bouwen 2023-2030 ook wat verschillende grondslagen voor verdeling vragen. De omvang van sommige activiteiten hangt nauw samen met het aantal woningen dat gebouwd gaat worden, maar er zijn ook activiteiten die voor iedere gemeente een ongeveer gelijke inspanning vergen. De beoogde bekostiging per gemeente is daarom verdeeld in een gelijke bijdrage voor iedere gemeente en een flexibele bijdrage per gemeente gebaseerd op de woningbouwaantallen in de Woondeal 2.0.
In de bekostiging door de gemeenten is onderscheid gemaakt tussen in financiële waarde uitgedrukte uren en toe te wijzen budget. De in financiële waarde uitgedrukte uren zijn ook nog omgerekend naar reële uren. Dit is weergegeven in tabel C.

Tabel C: Bijdrage per gemeente per Regio Deal jaar (periode 2024-2026)

Gemeente	**Ureninzet per jaar**	**Toe te wijzen budget per jaar**
Arnhem	185	€ 5.137
Berg en Dal	68	€ 1.880
Beuningen	68	€ 1.892
Doesburg	55	€ 1.532
Druten	70	€ 1.952
Duiven	62	€ 1.724
Heumen	65	€ 1.808
Lingewaard	77	€ 2.143
Montferland	75	€ 2.071
Mook en Middelaar	61	€ 1.688
Nijmegen	236	€ 6.563
Overbetuwe	76	€ 2.107
Renkum	67	€ 1.856
Rheden	62	€ 1.724
Rozendaal	51	€ 1.425
Westervoort	59	€ 1.640
Wijchen	84	€ 2.323
Zevenaar	79	€ 2.203
TOTAAL	**1500**	**€ 41.667**

Voor onze gemeente komt dit voor 2024-2026 uit op 62 ureninzet per jaar en € 1.724 te alloceren budget per jaar.

Intentie cofinanciering
Voor het welslagen van het Regio Deal voorstel, en dus voor de Rijksbijdrage uit de Regio Deal gelden, is duidelijk commitment van alle stakeholders van belang. Dat commitment uit zich in het uitspreken van de intentie om de beoogde inzet in uren en toe te wijzen budget te leveren.
De beoogde inzet in uren bestaat uit aan conceptueel circulair bouwen gekoppelde activiteiten binnen de bestaande capaciteit. Bijvoorbeeld voor beleidsvorming en het stroomlijnen van ambities, werkprocessen en vergunningverlening.
De beoogde bijdrage in toe te wijzen budget bestaat uit het laten uitvoeren van voorbereidende activiteiten gericht op het zo veel mogelijk conceptueel circulair maken van woningbouwprojecten en gebiedsontwikkeling. Bijvoorbeeld het doormeten van projecten met de circulaire impactladder. Dit kan binnen de al gereserveerde investeringsbudgetten.

Personele consequenties

Voor onze gemeente komt dit voor 2024-2026 uit op 62 ureninzet per jaar binnen de huidige formatie.

Communicatie en participatie

We gaan over van programmavorming naar -uitwerking en -uitvoering. De routekaart en de uitvoeringsagenda (inclusief een programma van grotere woningbouwprojecten in onze regio) uit het Programma Conceptueel Circulair Bouwen 2023-2030 zijn hiervoor richtinggevend. Uitwerking en communicatie verloopt na vaststelling van het programma primair via de ambtelijke en bestuurlijke platforms van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Het programma wordt jaarlijks geactualiseerd. Indien nodig kunnen tussentijds kleine wijzigingen aan het programma worden doorgevoerd.

Op de website van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen zal een deel worden ingericht voor het Programma Conceptueel Circulair Bouwen 2023-2030, met name gericht op kennisopbouw, monitoring en voortgangsbewaking. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen informeert alle stakeholders hierover.

Evaluatie

Er komt een jaarlijkse actualisatie van het Programma Conceptueel Circulair Bouwen, voor het eerst eind 2024.

Bijlagen collegevoorstel
Programma Conceptueel Circulair Bouwen 2023-2030
Regio Deal voorstel ‘toekomstbestendig bouwen’
Intentieverklaring Regio Deal Toekomstbestendig Bouwen